

УДК 614.2:616-082-83

DOI

В.І. БУГРО, В.В. ГОРАЧУК

ВИВЧЕННЯ ПОТРЕБИ НАСЕЛЕННЯ У ВТОРИННІЙ МЕДИЧНІЙ ДОПОМОЗІ В СТАЦІОНАРНИХ УМОВАХ ЗА КРИТЕРІЯМИ ЕКСТРЕНОЇ ГОСПІТАЛІЗАЦІЇ

Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, м. Київ, Україна

Мета: вивчити потреби населення в екстреній госпіталізації до лікарняних закладів вторинної медичної допомоги за нормативно визначеними критеріями (на прикладі Івано-Франківської, Черкаської, Чернігівської областей).

Матеріали і методи. Вивчалися статистичні дані центральних районних лікарень з форм № 20 (56 од.) та електронні версії форм № 066/о (366313 од.) за 2014 рік. Застосовано методи системного підходу і системного аналізу, статистичного аналізу, концептуального моделювання.

Результати. Загалом питома вага усіх категорій хворих, госпіталізованих відповідно до нормативних критеріїв екстреної госпіталізації, складала у центральних районних лікарнях Івано-Франківської області 50,7%, Черкаської – 49,2%, Чернігівської – 48,2%.

Висновки. Отримані дані можна використати при плануванні мережі лікарняних закладів інтенсивного та планового лікування, а також їх внутрішньої структури. Нормативні критерії екстреної госпіталізації потребують уточнення відповідно до вимог медико-технологічних документів, а планової – з урахуванням можливостей позалікарняної допомоги.

КЛЮЧОВІ СЛОВА. екстрена госпіталізація, критерії, потреби населення, медична допомога.

Рух України шляхом європейської інтеграції для галузі охорони здоров'я означає проведення реформування з метою найбільш повного задоволення потреб громадян у якісній медичній допомозі при одночасному раціональному використанні наявних ресурсів. Необґрунтована госпіталізація і зайва потужність лікарень, за даними ВООЗ, є джерелами неефективності системи охорони здоров'я [7].

У документі «Національна стратегія побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015–2025» зроблені висновки про необхідність термінової оптимізації кількості і структури малопродуктивних і малоефективних лікарень, вирішення проблеми надлишкової кількості ліжок і стаціонарних відділень [2]. Наказом МОЗ України від 05.10.2011 № 646 визначені основні показання для планової та екстреної госпіталізації до закладів вторинної і третинної медичної допомоги [3].

За даними науково-аналітичних досліджень, в Україні залишаються надмірними показники забезпеченості населення ліжками (71,9 на 10 тис. нас.), утримується високий рівень госпіталізації (20,0 на 100 жителів) і подовжений термін перебування хворих у цілодобових стаціонарах (11,6 дня) порівняно із середньоєвропейськими показниками (відповідно 55,0, 17,9; 9,2) [1;5;6].

Саме тому вивчення реальної потреби населення у стаціонарній медичній допомозі, зокрема екстреній, від організації якої найчастіше залежить життя людини, залишається актуальною проблемою для вітчизняної галузі охорони здоров'я. Акту-

альність проблеми значно посилюється в умовах вторинної медичної допомоги, де найбільш розпорошена лікарняна мережа, а заклади охорони здоров'я не володіють сучасними клініко-діагностичними потужностями для надання екстреної медичної допомоги.

Мета дослідження: вивчити потреби населення в екстреній госпіталізації до лікарняних закладів вторинної медичної допомоги за нормативно визначеними критеріями (на прикладі Івано-Франківської, Черкаської, Чернігівської областей).

Матеріали і методи. Використані статистичні дані з форм № 20 «Звіт лікувально-профілактичного закладу» за 2014 рік центральних районних лікарень областей України, обраних для дослідження (56 од.), та електронні версії форм № 066/о «Статистична карта хворого, який вибув із стаціонару» (366313 од.). Вибір для дослідження цих закладів вторинної медичної допомоги в Івано-Франківській, Черкаській, Чернігівській областях зумовлений географічним розташуванням даних регіонів з метою врахування їх особливостей за даною ознакою, які впливають на доступність медичної допомоги у сільській місцевості.

Методи дослідження: системного підходу і системного аналізу, статистичного аналізу, концептуального моделювання.

Результати дослідження та їх обговорення. Нормативно визначеними показаннями для екстреної госпіталізації до закладів вторинної медичної допомоги встановлені:

– наявність гострих захворювань та станів, травм чи отруєнь або загострень хронічних захво-

рювань, що потребують цілодобового інтенсивного лікування і догляду;

– окремі категорії пацієнтів (вагітні, роділлі, породіллі, новонароджені, діти);

– необхідність в ізоляції за епідемічними показаннями [3].

За визначенням науковців, інтенсивне лікування проводиться хворим, клінічний стан яких характеризується як важкий, вкрай важкий, критичний, або термінальний, і мають місце порушення життєво важливих функцій організму [4]. Отже, визначення клінічного стану як важкого є одним із критеріїв екстреної госпіталізації хворого.

Результатами дослідження встановлено, що питома вага виписаних із стаціонарних відділень хворих, які надійшли у важкому стані, про що зазначено лікуючими лікарями у ф. 066/о, у Івано-

Франківській області становила 20,6%, у Черкаській – 11,6%, у Чернігівській – 6,9%.

Окремі категорії пацієнтів (вагітні, роділлі, породіллі, новонароджені без патології) становили, відповідно, 5,8%, 8,4%, 4,9%, а діти віком до 1 року – відповідно 1,6%, 3,3%, 5,1%. Інші вікові категорії дітей у важкому стані та жінки з патологією вагітності увійшли до вищеврахованого контингенту важкохворих.

За епідемічними показаннями госпіталізовано у центральні районні лікарні Івано-Франківської області 3,8% досліджуваного контингенту хворих, Черкаської – 8,3%, Чернігівської – 5,1%.

Питома вага виписаних хворих, які були госпіталізовані з метою проведення хірургічних втручань (з приводу екстреної і планової хірургічної допомоги), становила по областях 18,9%, 17,6% та 15,7% відповідно (табл.).

Таблиця. Дані про екстрену госпіталізацію хворих до центральних районних лікарень за нормативними критеріями (Івано-Франківська, Черкаська, Чернігівська області, 2014 р.)

Назва області	Кількість виписаних хворих у 2014 р. (осіб)	З них									
		хворі, госпіталізовані у важкому стані		виписані з акушерського стаціонару (без патології вагітності)		госпіталізовані за епідемічними показаннями		прооперовані хворі		діти у віці до 1 року	
		к-сть осіб	питома вага	к-сть осіб	питома вага	к-сть осіб	питома вага	к-сть осіб	питома вага	к-сть осіб	питома вага
Івано-Франківська	126740	82343	20,6	7400	5,8	4753	3,8	24072	18,9	2051	1,6
Черкаська	144048	16741	11,6	12101	8,4	11970	8,3	25378	17,6	4842	3,3
Чернігівська	95528	6610	6,9	4708	4,9	5314	5,6	15016	15,7	4916	5,1

Загалом питома вага усіх категорій хворих, госпіталізованих відповідно до нормативних критеріїв, становила у Івано-Франківській області – 50,7%, у Черкаській – 49,2%, у Чернігівській – 48,2%.

Таким чином, незважаючи на помітні міжрегіональні відмінності в обсягах госпіталізації окремих категорій хворих з екстремими показаннями, загалом питома вага усіх хворих, госпіталізованих відповідно до нормативних критеріїв, становила близько половини виписаних із стаціонару. Решта хворих надійшли у стані середньої важкості.

Висновки

Отримані дані можна використати при плануванні мережі лікарняних закладів інтенсивного та планового лікування, а також їх внутрішньої структури. Разом з тим, визначені нормативні критерії

екстреної госпіталізації потребують перегляду та уточнення, оскільки показання до госпіталізації за нозологічними формами та окремими клінічними станами представлені в Уніфікованих клінічних протоколах медичної допомоги. Важливою є і диференціація станів, що потребують хірургічного втручання, за можливостями їх надання в амбулаторних умовах, а також можливості лікування хворих, які знаходяться у середньоважкому стані, в денних стаціонарах або стаціонарах вдома.

Подальші дослідження у даних напрямках відкриватимуть можливості раціонального використання ліжок цілодобових стаціонарів при задоволенні потреб населення в екстреній і плановій медичній допомозі.

Список літератури

1. Мокрицька А. Б. Структурні диспропорції та проблеми фінансування вітчизняної охорони здоров'я / А. Б. Мокрицька // Матеріали наукової конференції професорсько-викладацького складу [«Методологічні проблеми фінансової теорії та практики в умовах світової економічної кризи»], (Тернопіль, 15 квітня 2009 року). – Тернопіль : Тернопільський національний економічний університет, 2009. – С. 97–103.
2. Національна стратегія побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2025 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://healthsag.org.ua/wp-content/uploads/2014/11/Proekt-Strategiyi-reformi_OZ.pdf. — Назва з екрану.

3. Порядок організації медичного обслуговування та направлення пацієнтів до закладів охорони здоров'я, що надають вторинну (спеціалізовану) та третинну (високоспеціалізовану) медичну допомогу : наказ МОЗ України від 05.10.2011 № 646 (z1414-11) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20111005_646.html. – Назва з екрану.
4. Шлапак І. П. Інтенсивна терапія – погляд у минуле [Електронний ресурс] / І. П. Шлапак, М. М. Пилипенко // Therapia. – 2008. – № 5 (26). – Режим доступу : <http://therapia.ua/therapia/2008/05/intensyvna-terapiya-pohlyad-u-mynule>. – Назва з екрану.
5. Щорічна доповідь про результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2013 рік / Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України. – Київ, 2014. – 438 с.
6. Lekhan V. Health care systems in transition: Ukraine / V. Lekhan, V. Ruidiy, E. Nolte. – Copenhagen : WHO Regional Office for Europe on behalf of the European Observatory on Health Systems and Policies, 2004. – 128 p.
7. The world health report: health systems financing: the path to universal coverage [Electronic resource]. – WHO Library Cataloguing-in-Publication Data/ – <http://www.who.int/whr/2010/en/>.

ИЗУЧЕНИЕ ПОТРЕБНОСТИ НАСЕЛЕНИЯ ВО ВТОРИЧНОЙ МЕДИЦИНСКОЙ ПОМОЩИ В СТАЦИОНАРНЫХ УСЛОВИЯХ ПО КРИТЕРИЯМ ЭКСТРЕННОЙ ГОСПИТАЛИЗАЦИИ

В.И. Бугро, В.В. Горачук

Национальная медицинская академия последипломного образования имени П.Л. Шупика, г. Киев, Украина

Цель: изучить потребности населения в экстренной госпитализации в больничные учреждения вторичной медицинской помощи по нормативно определенным критериям (на примере Ивано-Франковской, Черкасской, Черниговской областей).

Материалы и методы. Изучены статистические данные центральных районных больниц из форм № 20 (56 ед.) и электронные версии форм № 066/о (366313 ед.) за 2014 год. Использованы методы системного подхода и системного анализа, статистического анализа, концептуального моделирования.

Результаты. В целом удельный вес всех категорий больных, госпитализированных в соответствии с нормативными критериями экстренной госпитализации, составил в центральных районных больницах Ивано-Франковской области 50,7%, Черкасской – 49,2%, Черниговской – 48,2%.

Выводы. Полученные данные можно использовать при планировании сети больничных учреждений интенсивного и планового лечения, а также их внутренней структуры. Нормативные критерии экстренной госпитализации нуждаются в уточнении в соответствии с требованиями медико-технологических документов, а плановой – с учетом возможностей внебольничной помощи.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: экстренная госпитализация, критерии, потребности населения, медицинская помощь.

STUDY POPULATION IN NEED SECONDARY CARE IN HOSPITAL EMERGENCY HOSPITALIZATION ON CRITERIA

V.I. Bugro, V.V. Horachuk

Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education, Kyiv, Ukraine

Purpose. Study needs of the population in emergency admissions to hospitals for secondary health care regulatory and certain criteria (for example, Ivano-Frankivsk, Cherkasy, Chernihiv regions).

Materials and methods: statistics central district hospitals form number 20 (56 pcs.) and electronic version of the form № 066/o (366 313 pcs.) in 2014. We were used methods of system approach and system analysis, statistical analysis, conceptual modeling

Results and Conclusions. The data obtained can be used in the planning of the network of hospital and intensive routine treatment facilities, as well as their internal structure. Regulatory criteria for emergency hospitalization need to be clarified in accordance with the requirements of medical and technological documents and regulatory criteria for planned hospitalization need to be clarified in view of community care options.

KEY WORDS: Emergency hospitalization, criteria, the population needs, medical assistance.

Рукопис надійшов до редакції 22.01.2016 р.

Відомості про авторів:

Бугро Валерій Іванович – к.мед.н., доц., завуч кафедри управління охороною здоров'я НМАПО імені П.Л. Шупика.

Горачук Вікторія Валентинівна – д.мед.н., професор кафедри управління охороною здоров'я НМАПО імені

П.Л. Шупика; тел. служб.: +38 (044)-205-49-90